

Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta

Petra Šajnová

Základy profesní samosprávy

Bakalářská práce

Olomouc 2011

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Základy profesní samosprávy“
vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje.

V Olomouci dne 28. března 2011

Petra Šajnová

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji vedoucí mé bakalářské práce Mgr. Lucii Madleňákové za vstřícnost, cenné rady, odborné vedení a všestrannou pomoc, kterou mi poskytla v průběhu zpracovávání této práce.

OBSAH

1. ÚVOD	5
2. VEŘEJNÁ SPRÁVA	7

2.1 POJEM VEŘEJNÁ SPRÁVA	7
2.2 ORGANIZACE VEŘEJNÉ SPRÁVY	7
3. SPRÁVNÍ PRÁVO.....	9
3.1 PRAMENY SPRÁVNÍHO PRÁVA A VNITŘNÍ PŘEDPISY	9
4. SAMOSPRÁVA.....	11
4.1 POJEM SAMOSPRÁVA	11
4.2 ČLENĚNÍ SAMOSPRÁVY	12
4.2.1 Územní samospráva.....	12
4.2.2 Ostatní samospráva	12
5. PROFESNÍ SAMOSPRÁVA	13
5.1 HISTORICKÝ VÝVOJ PROFESNÍ SAMOSPRÁVY NA ÚZEMÍ ČR.....	13
5.2 CHARAKTERISTIKA PROFESNÍ SAMOSPRÁVY	16
6. PROFESNÍ KOMORY	18
6.1 CHARAKTERISTIKA PROFESNÍCH KOMOR	18
6.2 ZÁKLADNÍ FUNKCE KOMOR	18
6.3 ČLENSTVÍ.....	25
6.4 ORGÁNY KOMOR.....	20
7. PROFESNÍ KOMORY S POVINNÝM ČLENSTVÍM	21
7.1 CHARAKTERISTIKA PROFESNÍCH KOMOR S POVINNÝM ČLENSTVÍM.....	21
7.2 OSOBNÍ PŮSOBNOST	21
7.3 ÚZEMNÍ PŮSOBNOST	22
7.4 VĚCNÁ PŮSOBNOST	22
7.5 ÚKOLY PROFESNÍCH KOMOR.....	23
7.6 PŘEDPOKLADY PRO VÝKON PROFESE.....	29
7.7 DOHLED NAD VÝKONEM POVOLÁNÍ	30
7.8 OCHRANA PROFESNÍCH ZÁJMŮ	30
7.9 PROFESNÍ KOMORY JAKO VEŘEJNOPRÁVNÍ KORPORACE.....	30
7.9.1 Členění veřejnoprávních korporací.....	31
7.10 DISCIPLINÁRNÍ ŘÍZENÍ (KÁRNÉ ŘÍZENÍ).....	32
7.10.1 Opravné prostředky v disciplinárním řízení	33
8. POVINNÉ ČLENSTVÍ	34
8.1 POJEM A ZAKOTVENÍ POVINNÉHO ČLENSTVÍ.....	34
8.2 POVINNÉ ČI NEPOVINNÉ ČLENSTVÍ?	34
9. STAV A STAVOVSKÉ PŘEDPISY.....	31
9.1 POJEM STAV.....	31
9.2 STAVOVSKÉ PŘEDPISY	31
10. KOMORY S NEPOVINNÝM ČLENSTVÍM.....	39
10.1 HOSPODÁŘSKÁ A AGRÁRNÍ KOMORA	39
11. VYMEZENÍ PRAKTICKÝCH PROBLÉMŮ	40
12. ZÁVĚR	42
13. LITERATURA A PRAMENY	44
14. ABSTRAKT	41

ÚVOD

Samospráva je nepostradatelným prvkem demokratického státu. V této práci se budu věnovat samosprávě profesní. I když tato profesní samospráva, na rozdíl od samosprávy územní, nemá své ústavní zakotvení, v systému veřejné správy zaujímá významné místo. Přesto bývá profesní samospráva teoretiky správního práva dosti opomíjena na úkor jiných částí veřejné správy. Literatury, která se zabývá problematikou profesní samosprávy je velmi málo.

Pro tuto práci jsem vycházela zejména z knihy Obecné správní právo, kterou napsal pan profesor Vladimír Sládeček. Dále z publikací Zdeňka Koudelky, a to na téma Samospráva a Právní předpisy samosprávy.

Profesní samospráva je vykonávána prostřednictvím profesních komor. Profesní komory sdružují osoby, které jsou samostatně výdělečně činné v činnostech stanovených zákonem. V současnosti je v České republice dvanáct profesních komor s povinným členstvím a dvě s nepovinným členstvím. Nyní je profesní samospráva velice diskutovaným tématem a to zejména v souvislosti s povinným členstvím a také s protestní akcí lékařů „Děkujeme, odcházíme“.

Cílem mé bakalářské práce je vytvořit náhled do oblasti profesní samosprávy. Téma vychází z platné právní úpravy a odborných publikací. Je zpracováno empiricko-analytickým způsobem a rovněž formou právní interpretace použitých zdrojů jako jsou jednotlivé právní předpisy, statutární předpisy, judikatura, odborné časopisy a další.

Tato bakalářská práce bude rozdělena do deseti kapitol, které na sebe navazují a budou se snažit podat přehledný pohled na danou problematiku. První kapitolou je tato úvodní část. V první kapitole budu pojednávat o základních pojmech jako je veřejná správa a organizace veřejné správy. Druhá kapitola se věnuje správnímu právu, jeho rozdělení na obecnou a zvláštní část a zaměří se také na prameny správního práva a vnitřní předpisy. Ve třetí kapitole popíšu samosprávu obecně a její členění, přičemž na samosprávu profesní se zaměřím až v další kapitole. Čtvrtá kapitola se tedy věnuje přímo profesní samosprávě. V první části nastíním historický vývoj profesní samosprávy na území ČR, v další části popíšu charakteristiku profesní samosprávy. V páté kapitole se již budu věnovat samotným profesním komorám. Provedu jejich charakteristiku a vymezím základní funkce. Dále uvedu kdo všechno může být členem těchto profesních komor a uvedu podmínky pro získání členství. V závěru kapitoly uvedu orgány komor. V šesté kapitole se budu věnovat pouze profesním komorám s povinným členstvím. Provedu jejich

charakteristiku a vymezím jejich osobní, územní a věcnou působnost. V dalších částech této kapitoly popíšu úkoly profesních komor a předpoklady pro výkon profese. Dále nastíním dohled nad výkonem povolání a ochranu profesních zájmů. Obsáhlejší bude část věnovaná profesním komorám jako veřejnoprávním korporacím. Poslední část se bude zabývat disciplinárním (kárným) řízením a opravnými prostředky v něm. V sedmé kapitole se zabývám problematikou povinného členství v profesních komorách, zejména pak otázkou povinného či nepovinného členství a samozřejmě se zmíním o důležitém nálezu Ústavního soudu k povinnému členství lékařů v České lékařské komoře. Osmá kapitola se věnuje pojmu stav, stavovským předpisům a jejich členění. V deváté kapitole uvedu profesní komory s nepovinným členstvím, a to hospodářskou a agrární komoru. Desátá kapitola pojednává o praktických problémech na úseku profesních komor.

Práce vychází se stavu právní úpravy platné ke dni 28.3.2011.

1. VEŘEJNÁ SPRÁVA

1.1 Pojem veřejná správa

Veřejnou správu můžeme definovat jako aktivní a cílevědomou lidskou činnost, jejíž cíl je veřejný. Je to správa veřejných záležitostí, neboli spravování veřejných zájmů. Svou činnost vykonává jako právem uloženou povinnost a pokud je to v zájmu veřejném, tak ji vykonávat musí. Je realizována jako projev výkonné moci ve státě. Veřejná správa není soudnictvím, zákonodárstvím, ani vládou, je to služba svého druhu, tedy *sui generis*. Může mít nařizovací, výkonný, podzákonný, mocenský nebo ochranný charakter. Pojem veřejná správa může mít různé významy. Pod tímto označením si můžeme představit buď určitý druh činností státních nebo jiných veřejných institucí. Nebo instituci, která veřejnou správu vykonává a jejíž orgány mají pravomoc a působnost řešit veřejné úlohy, pokud nejsou přiděleny soudům nebo parlamentu.¹ Nicméně literatura říká, že celistvá charakteristika nebo alespoň výstižný popis veřejné správy není jednoduchý. Hendrych to vysvětluje takto „Zdá se, že tento stav je dán především tím, že věda správního práva svým juridickým přístupem a hledisky jediného vědního oboru nemohla a nemůže postihnout tak složitý jev, jako je správa.“² Sládeček při charakteristice veřejné správy nejdříve vychází z dalších pojmů, zejména z obecnějšího pojmu správa.³ Dle Sládečka se „Veřejná správa podle povahy nositele veřejné moci obvykle rozčleňuje na státní správu, samosprávu a ostatní veřejnou správu.“⁴

1.2 Organizace veřejné správy

Veřejná správa potřebuje organizaci představující řád. Organizace veřejné správy je typově institucionální, což znamená, že orientuje pojem organizace na subjekty správy a vyjadřuje organizaci jako ucelenou jednotku. Z hlediska druhu organizace je považována za formální, tedy že uskutečňuje zamýšlené, stálé a cílově zaměřené vztahy a základními rysy jsou pevná struktura, pravidla jednání a formální komunikační systém. Jsou zde významné organizační principy – doporučení

¹ HENDRYCH, Dušan a kol. *Správní právo-obecná část*. 6. Vydání. Praha: C.H.Beck, 2006, s.4-6.

² Tamtéž s.1.

³ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*, 2. vydání. Praha:ASPI, 2009, s.17.

⁴ Tamtéž s.19.

založená na ověřených a úspěšných postupech organizování. Ve veřejné správě se uplatňují zejména principy centralizace a decentralizace, koncentrace a dekoncentrace, nadřízenosti a podřízenosti. Nejdůležitějšími pro organizaci veřejné správy jsou pravidla uvedená v ústavních zákonech a zákonech.⁵

⁵ HENDRYCH, Dušan a kol. *Správní právo-obecná část*. 6. Vydání. Praha: C.H.Beck, 2006, s.97-98.

2. SPRÁVNÍ PRÁVO

Správní právo je jedním z odvětví našeho právního řádu a je poměrně mladé. Dle Sládečka se jeho vznik dává do spojitosti s obdobím, kdy je stát policejní nahrazován liberálním právním státem a kdy se postupně prosazuje vázanost veřejné správy zákonem. Můžeme říct, že je to souhrn právních norem, které vytvářejí předpoklady a podmínky pro výkon veřejné správy. Má vztah k další řadě právních odvětví. Není izolované, je relativně samostatné právní odvětví, které ale není komplexně kodifikované, to znamená, že nenajdeme jeden kodex, který se soustřeďuje na celé správní právo. Tvoří část obecnou a zvláštní. Obecná část se zabývá vším, co je společné pro daný obor. Vymezuje základní pojmy, jevy, právní instituty a popisuje obecnou úpravu procesních postupů. A zvláštní část, která je označována jako hmotné právo správní, zahrnuje úpravu jednotlivých úseků veřejné správy.

Dále lze správní právo dělit na hmotné, procesní a trestní. Správní právo hmotné upravuje působnost a organizaci správních orgánů. Správní právo procesní se zabývá organizací a působností správních orgánů a procesními postupy.⁶ Správní právo trestní se zabývá deliktním jednáním v oblasti veřejné správy.

2.1 Prameny správního práva a vnitřní předpisy

Mezi zdroje správního práva můžeme zařadit určité společenské vztahy, zvyklosti, poměry ve společnosti a její historický vývoj apod. Z těchto jevů pak zdůvodňujeme, proč právo je takové, jaké je. Pravidlo chování však musí mít jistou formu, aby se stalo právní normou. Platnost a závaznost norem správního práva je tedy závislá na specifických formách práva a to na pramenech správního práva, též označovaných jako prameny práva ve formálním významu, v jichž je právo obsaženo. I přesto, že správní právo je zásadně právem psaným, existuje systém obecných principů správního práva, které nemusí být v zákonech přímo zakotveny a ty se řadí mezi další významné prameny práva.

Systém pramenů práva je hierarchicky uspořádán. Nejvyšší postavení mají akty zákonodárného sboru a jsou tedy určující pro vznik i obsah norem nižších. Mezi druhy pramenů správního práva řadíme Ústavu a ústavní zákony, jenž mají nejvyšší

⁶ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*, 2. vydání. Praha:ASPI, 2009, s.38-40.

právní sílu a ostatní právní normy jsou jim podřazeny. Dále Pravidla mezinárodního práva, protože každý stát musí plnit povinnosti a dostát závazků vyplývajících z pravidel mezinárodního práva. Rovněž je to právo Evropské unie, obecné principy práva a obecné principy správního práva, zákony, nařízení, statutární předpisy a obecně závazné vyhlášky územně samosprávných celků v oblasti samosprávy.⁷ Podle některých názorů jsou za pramen správního práva považovány i některé právní akty, které zpravidla ani nejsou právními předpisy. Kupříkladu veřejnoprávní smlouvy o výkonu státní správy uzavírané mezi obcemi.⁸

Pro oblast veřejné správy mají význam vnitřní předpisy. Tyto předpisy nemají obecnou závaznost a právo vydávat je vyplývá ze vztahů nadřízenosti a podřízenosti. K jejich vydání tedy není třeba žádného zákonného zmocnění. Jedná se tedy o takové předpisy, které vydává nadřízený v rámci určité organizační jednotky a směřují vůči podřízeným. Nemají povahu pramenů práva, neboť zavazují jen ty podřízené. Jsou především určeny jako nástroj usměrňování výkonu státní správy jejími nižšími organizačními složkami. Tyto předpisy se vydávají ve velkém množství a existují pro ně různá označení, např. směrnice, pokyny, rozkazy, příkazy, usnesení. U profesní samosprávy jsou tyto předpisy označovány jako stavovské.⁹

⁷ HENDRYCH, Dušan a kol. *Správní právo-obecná část*. 6. Vydání. Praha: C.H.Beck, 2006, s.40-51.

⁸ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*, 2. vydání. Praha:ASPI, 2009, s.65.

⁹ Tamtéž, s.72-74.

3. SAMOSPRÁVA

3.1 Pojem samospráva

Samospráva je možnost, jak regulovat určité společenské vztahy samostatně v rámci spolku nebo území. Je součástí veřejné správy, ale je vykonávána jinými subjekty než státem, a to tzv. veřejnými korporacemi. Nemůže být vykonávána soukromými fyzickými nebo právníckými osobami.

Dle Koudelky tvoří samospráva vedle státní správy druhou nejdůležitější větev veřejné správy a je součástí veřejné moci. Zabraňuje tak soustředění moci v jediném mocenském centru a jejímu možnému zneužití.¹⁰ Tímto je podle mne velice důležitá pro naplnění znaků demokracie v naší zemi.¹¹

Také Lipertová ve svém článku uvádí, že samospráva spadá mezi primární znaky moderního liberálně-demokratického státu.¹² Samospráva vede k pluralitě moci a tím zaručuje větší svobodu jedince.¹³ Samospráva je vykonávána na vlastní jméno, vlastní odpovědnost a vlastními prostředky.¹⁴ V samosprávě jde o to, že státní moc převádí své pravomoci na veřejnoprávní korporace. V případě neplnění rozhodnutí samosprávy, má samospráva pravomoc si je vymoci. Například za pomoci státního donucení. Samospráva je také výrazem práva způsobilosti samosprávných orgánů v mezích své odpovědnosti a v zájmu obyvatelstva usměrňovat a řídit část veřejných záležitostí.¹⁵

Sládeček ve své knize uvádí některé názory teoretiků správního práva. Kupříkladu J. Pražák definuje samosprávu takto: „Samospráva jest podílem na výkonné moci, který poskytnut jest jednotlivým skupinám společnosti lidské s dopuštěním státní moci, a to za tím účelem, by mohly přivést k platnosti zájmy, které jimi jsou zastoupeny“.¹⁶ J. Hoetzel zase pojímá samosprávu z úhlu politického nebo právního. „Pod pojmem politickým se rozumí samospráva jako organizační princip státní správy, kdy státní správu neobstarávají jen úředníci, ale i „živel laický“, jde tedy o různé formy účasti veřejnosti na výkonu státní správy. Samospráva jako

¹⁰ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*, Praha: Linde, 2007, s.19.

¹¹ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů, čl.1: Česká republika je svrchovaný, jednotný a demokratický právní stát.

¹² LIPERTOVÁ, Šárka. Některé otázky zájmové samosprávy a její činnosti. *Časopis Správní právo*. 2010, č. 3, s.155.

¹³ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*, Praha: Linde, 2007, s.340.

¹⁴ Tamtéž s.20.

¹⁵ Tamtéž s.20.

¹⁶ PRAŽÁK, Jiří. O pojmu a povaze samosprávy. Výtisk přednášky ze 7.ledna 1897.

pojem právní znamená, že spravuje někdo jiný než stát, to je veřejnoprávní korporace, a přitom relativně nezávisle. Samospráva je zpravidla chápána jako protiklad státní správě.¹⁷ Průcha zase ve své knize uvádí že „Samospráva je veřejnou správou uskutečňovanou jinými veřejnoprávními subjekty než státem.“¹⁸

3.2 Členění samosprávy

Dle Koudelky lze samosprávu dělit na územní, neboli místní, a zájmovou.¹⁹ Sládeček ještě přidává samosprávu ostatní, kterou má na mysli školskou samosprávu a samosprávu vysokých škol, tzv. akademickou samosprávu.²⁰

3.2.1 Územní samospráva

Územní samospráva je zakotvena v Ústavě, v hlavě sedmé, kde najdeme, že územní samospráva je spojena s určitým územím, přičemž na jednom území ve stejném státě může působit více územních samospráv.²¹ Tradičním základním stupněm územní samosprávy jsou obce. Tyto územní samosprávné celky jsou územními spolky občanů, které disponují právem na samosprávu, jsou veřejnoprávními korporacemi, mohou vlastnit majetek a hospodaří dle vlastního rozpočtu.²²

3.2.2 Ostatní samospráva

Primárním znakem, který tento druh samosprávy odlišuje od územní a profesní je, že subjekt samosprávy není veřejnoprávní korporací. Ale je to subjekt v mnoha věcech nesamosprávný a podléhá výkonu státní správy, případně i samosprávy. Sládeček je označuje jako „instituce částečně samosprávné a částečně nesamosprávné.“ Ale ve vztahu ke školským záležitostem někdy může jít o

¹⁷ HOETZEL, Jiří. *Československé správní právo*. Praha: Melantrich. 1937, s. 172.

¹⁸ PRŮCHA, Petr. *Správní právo. obecná část*. 6. vydání. Brno: Masarykova univerzita. 2007, s. 15.

¹⁹ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*, Praha: Linde, 2007, s. 20.

²⁰ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*, 2. vydání. Praha: ASPI, 2009, s. 292.

²¹ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava, ve znění pozdějších předpisů. Hlava sedmá.

²² Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů.

samosprávu územní, vykonávanou obcemi a kraji.²³ Školská samospráva je zakotvena ve školském zákoně a vykonávají ji školské rady.²⁴

Vysokoškolskou samosprávu upravuje zákon o vysokých školách. Týká se pouze správy veřejných vysokých škol. Veřejná vysoká škola se zřizuje zákonem a samosprávnou působnost vykonává pouze v oblastech, které zákon taxativně stanoví.²⁵ Mezi její orgány patří akademický senát, rektor, vědecká nebo umělecká rada a disciplinární komise.²⁶

²³ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*, 2. vydání. Praha: ASPI, 2009, s.323-324.

²⁴ Zákon č. 561/2004 Sb., O předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.

²⁵ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*, 2. vydání. Praha:ASPI, 2009,s.325.

²⁶ Zákon č. 111/1998 Sb., O vysokých školách, ve znění pozdějších předpisů.

4. PROFESNÍ SAMOSPRÁVA

4.1 Historický vývoj profesní samosprávy na území ČR

Zmínku o samosprávných tradicích našich národů můžeme najít již v Listině základních práv a svobod.²⁷ Kořeny zájmové samosprávy sahají do první poloviny 19. století. Již ve středověku má samospráva na území České republiky historické předchůdce. Ale v některých věcech se poněkud lišili. Například důvod vzniku, činnost, kterou vykonávali i členský substrát byl jiný. V historii šlo zejména o cechy, což byly středověká sdružení řemeslníků.

Důvod vzniku cechů okolo 13. až 15. století je propojený se založením a rozmachem feudálních měst. Řemesla se vyvíjejí, zdokonalují, začínají se specializovat na určitý typ výrobku a to vede k vytváření svazků jednotlivých příslušníků určité profese. Kdo se chtěl zabývat řemeslnou výrobou, musel se přidat do příslušného cechu a v rámci něj vyrábět. Konkrétní řemeslná výroba byla možná jen v rámci příslušného cechu (cechovní přímus), Cechy také určovaly ceny výrobků, kontrolovaly kvalitu řemeslné činnosti a výrobků, stanovovaly počet tovaryšů²⁸ a učňů. Toto a další upravovala tzv. cechovská statuta. Kontrolní pravomoc nad členy v cechu měl Cechmistr. Je možné to chápat jako současný kárný postih v rámci komor. Existovala také možnost odvolání a odvolací instancí byl soud městských konšelů.

Významnou roli hrálo shromáždění všech členů cechu, protože se podíleli na volbě nových cechmistrů, přijímali cechovní statuta a další. Na působení cechů dohlížela rada města. Nicméně během 17. století přichází úbytek cechů, jelikož omezovaly svobodné podnikání. V r. 1859 byl v rakouských zemích vydán živnostenský řád, z kterého vyplýval konečný zánik cechů. V souladu s novou právní úpravou pak vznikaly nucené svazy živnostníků a obchodníků k zastupování a podpoře společných zájmů (živnostenská společenstva).²⁹

V 19. století a také na začátku 20. století se na našem území vytvářejí skutečné stavovské komory a obdobné samosprávné korporace. Kupříkladu

²⁷ Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů.

²⁸ Tovaryš-učeň, který úspěšně splnil tovaryšské zkoušky. Pak mohl samostatně vykonávat práce ze svého oboru.

²⁹ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*, 2. vydání. Praha: ASPI, 2009, s.306.

lékárnická grémia, obchodní a živnostenské komory, advokátní komory.³⁰ Roku 1871 byla také založena stavovská organizace notářů, o 21 let později byla poprvé právně zakotvena lékařská komora, a poté to byly inženýrské komory.³¹ Původ slova komora pochází z latiny. Nazývaly se tak středověké klenuté místnosti na panovnických dvorech, ve kterých se uchovávalo a spravovalo jmění panovníka. Tento název se později přenesl na úřady, jenž vykonávaly správu panovníkovu majetku.³²

Rozdíl mezi komorami a cechy je, že cechy sdružovaly řemeslníky, zatímco komory vytvářejí společenství svobodných povolání, to znamená sdružení osob, které podnikají na základě zvláštního právního předpisu a nikoli dle živnostenského zákona. Tyto a rovněž další komory a obdobné instituce působily i v období 1. republiky. Následoval rok 1948 a po něm byla zájmová samospráva potlačena a výkon svobodných povolání byl řízen v rámci státní správy. Stejný osud měla i samospráva územní.³³

V roce 1990 byla postupně obnovena profesní samospráva u tradičních profesí na zákonném základě. V přijímání nové Ústavy ČR byla na ústavním základě ustavena pouze samospráva územní, profesní samosprávě pak zůstala pouze úprava na úrovni běžných zákonů.³⁴

Prvními nově vzniklými komorami byla Advokátní komora podle zákona ČNR č. 128/1990 Sb., o advokacii, a Komora komerčních právníků podle zákona ČNR č. 209/1990 Sb., o komerčních právnících a právní pomoci jimi poskytované.³⁵

Později, i přes to, že Česká republika již byla samostatným demokratickým státem, se objevily pokusy o potlačení profesní samosprávy.³⁶ V roce 1992, po nástupu konzervativní vlády, se objevily pokusy výkonné moci zredukovat profesní samosprávu ve prospěch státní správy a z profesních komor by se staly pouze zájmové organizace bez povinného členství. Tyto pokusy se ale nepodařily. Přispěly

³⁰ FIALA, Josef, MATES, Pavel. *Komory podnikatelů a komory svobodných povolání* 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 1994, s.3.

³¹ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*, 2. vydání. Praha: ASPI, 2009, s.306-308.

³² KOUDELKA, Zdeněk, *Profesní samospráva*. *Časopis Právní rádce*, 2003, č.11, s.44.

³³ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*, 2. vydání. Praha:ASPI,2009,s.306-308.

³⁴ KOUDELKA, Zdeněk, *Budoucnost profesní samosprávy*. *Časopis pro právní vědu a praxi*, 1997, roč. V, č. 2, s.195.

³⁵ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*, 2. vydání. Praha:ASPI, 2009,s.308.

³⁶ Tamtéž, s.308.

k tomu zejména volby v roce 1996, ve kterých došlo k posílení vlivu sociálně liberálního a křesťanskosociálního proudu na úkor konzervativní většiny.³⁷

Ovšem některé cechy v podobě občanských sdružení znovu působí. Například na území hlavního města Prahy se vyskytuje Cech malířů a lakýrníků a Jednota kominíků v Praze. V obdobné právní formě se můžeme setkat také s dalšími sdruženími, jako je například Podnikatelský svaz Pekařů, Ovocnářská unie, Svaz zpracovatelů masa a Česká obuvnická asociace.³⁸

4.2 Charakteristika profesní samosprávy

Profesní neboli zájmovou samosprávu v Ústavě zakotvenou nemáme. To však neznamená neústavnost profesní samosprávy či právních institutů, které používá. Zájmovou samosprávu tak primárně upravují zákony.³⁹ Profesní samospráva realizuje samosprávu určitých profesí ovlivňujících především život, zdraví, bezpečnost občanů a veřejnosti vůbec, jenž požadují vysokou úroveň odborné kvalifikace a s jejichž výkonem je spjata individuální, osobní a neomezená odpovědnost.⁴⁰ Setkáváme se s pojmy samospráva zájmová a samospráva profesní. Někteří autoři⁴¹ samosprávu profesní vnímají výhradně jako samosprávu profesních komor a zájmovou samosprávu jako širší pojem, jenž zahrnuje i vysokoškolskou samosprávu. Já se budu věnovat pouze samosprávě profesních komor.

Mezi charakteristické principy profesní samosprávy patří zákonný základ, právní, ekonomický a osobní základ. Zákonný základ zřízení profesní samosprávy znamená, že subjekty profesní samosprávy jsou zřízeny přímo zákonem jako veřejnoprávní korporace. Právním základem je myšleno to, že subjekt veřejné samosprávy má vždy právní subjektivitu a v některých případech v jeho rámci mohou působit členské právnické osoby, např. krajské notářské komory v rámci Notářské komory ČR. Podstatná je také možnost regulovat svými předpisy chování subjektů podřízených profesní samosprávě. Avšak pouze u profesní samosprávy a zejména u stavovských předpisů advokátní komory můžeme hovořit o obecné závaznosti. Zbylé předpisy mají spíše charakter vnitřních předpisů, tedy normativních aktů.

³⁷ KOUDELKA, Zdeněk, *Budoucnost profesní samosprávy. Časopis pro právní vědu a praxi*, 1997, roč. V, č. 2, s.195.

³⁸ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*, 2. vydání. Praha:ASPI, 2009,s.308.

³⁹ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*, Praha: Linde, 2007, s.341.

⁴⁰ MIKA Lubomír. *Zájmová samospráva s přihlédnutím k notářské samosprávě ve světle změny zákona o advokacii. Časopis Ad notam*, 2004, č.4, s.97.

⁴¹ Např. Koudelka.

Z ekonomického základu vyplývá, že každá profesní samospráva má svůj vlastní majetek a hospodaří s ním. Základní zdroj příjmů tvoří členské příspěvky. Profesní samospráva je vždy spojena s osobami, a to především fyzickými. To nám říká osobní princip. Pokud se osoby podílejí na uskutečňování určitých svých zájmů, jsou nezávisle na své vůli v působnosti profesní samosprávy.⁴²

Pro lepší specifikaci zájmové samosprávy je vhodné poukázat na rysy, které odlišují zájmovou samosprávu od územní samosprávy. Jedním z rysů může být „exkluzivita osobního substrátu zájmové korporace“.⁴³ Na rozdíl od členství v územní korporaci, které vzniká na základě splnění podmínek stanovených zákonem automaticky, a to i proti vůli osoby, členství v zájmové korporaci očekává chtěné jednání zájemce o členství. To znamená, že osoba nejdříve o udělení členství žádá a teprve poté následuje uznání členství orgánem profesní samosprávy. Zatímco členem územní korporace se může stát každý státní občan, u profesních korporací k tomu musí splnit určité předpoklady.

Další odlišnosti jsou ve vázanosti členů komory vnitřními předpisy korporace, tzv. stavovskými předpisy, kontrola orgánů komory nad kvalitou výkonu povolání a s tím související možnost kárného potrestání za porušení právních a popřípadě i stavovských předpisů a také povinnost členů profesní korporace platit pravidelné příspěvky.⁴⁴ Na rozdíl od územní samosprávy není působnost profesní samosprávy našimi zákony formulována jako samostatná a přenesená. Přesto i u nás je možné teoreticky vyvodit tyto dva druhy působnosti i s odlišnými přístupy při její realizaci a ingerencí (zasahování) státu. Příkladem samostatné působnosti je hospodaření s vlastním majetkem. Při tomto hospodaření má samospráva plnou volnost a stát do něj téměř nevstupuje. Příkladem přenesené působnosti je rozhodnutí o splnění podmínek k připuštění k profesi, které jsou vždy nekompromisně regulovány státem. Jsou dány zákonem a také jsou pod kontrolou státní soudní moci. Samospráva pouze ověřuje splnění zákonných podmínek, nemá schopnost vlastního uvážení. Zvláštním druhem přenesené působnosti pak může být i vedení Centrální evidence exekucí Exekutorskou komorou či Centrální evidence závětí Notářskou komorou ČR.⁴⁵

⁴² KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*, Praha: Linde, 2007, s.339-340.

⁴³ Tamtéž, s.315.

⁴⁴ Tamtéž, s.315.

⁴⁵ Tamtéž, s.341-342.

5. PROFESNÍ KOMORY

5.1 Charakteristika profesních komor

V současné době na území České republiky působí tyto komory : Česká advokátní komora, Česká stomatologická komora, Česká lékařská komora, Česká lékárnická komora, Komora veterinárních lékařů České republiky, Hospodářská komora, Agrární komora, Česká komora architektů, Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, Notářská komora České republiky, Komora daňových poradců České republiky, Komora patentových zástupců, Komora auditorů České republiky, Komora soudních exekutorů. Podle Miky je zřejmé, že také v budoucnu bude stát zřizovat nové samosprávy, na které bude přenášet výkon veřejné správy v dalších oborech, respektive profesích.⁴⁶

Komory je možno charakterizovat jako „samosprávné nepolitické stavovské organizace.“⁴⁷ Nebo jako veřejnoprávní korporace, které sdružují podnikatele a příslušníky tzv. svobodných povolání.⁴⁸

5.2 Základní funkce komor

Mělo především jít jednak o dozor nad profesně, právně i eticky nezávadným a kvalitním výkonem povolání a dále o ochranu a obranu profesních zájmů.⁴⁹ Také se uvádí se dbá na to, aby členové komor činili své povolání odborně, v souladu s jeho etikou a způsobem předepsaným zákony a řády komor. Ty totiž zaručují odbornost svých členů a stvrzují splnění podmínek k výkonu povolání, posuzují a hájí práva a profesní zájmy svých členů, ochraňují profesní čest svých členů, vedou seznam členů.⁵⁰ Komory také spolupracují s orgány státní správy a v určité míře i samy vykonávají její funkce. Jejich právem je rovněž vybírat stanovené dávky,

⁴⁶ MIKA Lubomír. Zájmová samospráva s přihlédnutím k notářské samosprávě ve světle změny zákona o advokacii. *Časopis Ad notam*, 2004, č.4, s.98.

⁴⁷ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*, 2. vydání. Praha:ASPI, 2009,s.317.

⁴⁸ FIALA, Josef, MATES, Pavel. *Komory podnikatelů a komory svobodných povolání* 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 1994, s.4.

⁴⁹ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*, 2. vydání. Praha:ASPI, 2009,s.317.

⁵⁰ Zákon č. 220/1991 Sb., O České lékařské komoře, České stomatologické komoře a České lékárnické komoře ve znění pozdějších předpisů.

poplatky, vykonávat disciplinární pravomoc vůči svým členům, mají na starost sociální potřeby, rozvoj vzdělání, organizují zkoušky zájemců o dané povolání, atd.⁵¹

5.3 Členství

K vykonávání profesí, jako je advokát, právník, lékař, stomatolog, veterinární lékař, lékárník, notář, autorizovaný architekt, autorizovaný inženýr nebo technik činný ve výstavbě, je nutné být členem příslušné komory. Původně bylo členství v Hospodářské a Agrární komoře povinné a na druhou stranu dobrovolné.⁵² „Dle zákona č. 301/1992 Sb. Obligatorně vzniklo členství v hospodářské komoře všem fyzickým a právníckým osobám majícím sídlo či bydliště na území ČR a provozujícím zde podnikatelskou činnost, pokud nešlo o podnikání ve sféře zemědělství, potravinářství a lesnictví a současně nebyly profesně organizovány podle jiných zákonů.“ uvádí Fiala a Mates.⁵³ A pokud někdo splňoval podmínky pro členství v obou komorách, měl možnost se rozhodnout, do které bude patřit, případně bude členem souběžně ve více komorách. Hospodářská a agrární komora měly proti povinnému členství mnoho poznámek. A tak, po zvažování pro a proti povinného členství, byla prvotní úprava novelizována a od 1. května roku 1993 je členství v těchto komorách dobrovolné.⁵⁴

Existuje také zmínka o členství mimořádném, o které se mohou ucházet i ti, nesplňující zákonem stanovené podmínky, ale na základě zájmu chtějí být členy. Tento druh členství je možný u České komory architektů. Konkrétní podmínky pro zapsání do rejstříku komor upravují jednotlivé zákony. K výkonu dané profese je třeba splnit tyto podmínky: plná způsobilost k právním úkonům, bezúhonnost, zpravidla je to i vysokoškolské vzdělání, absolvování předepsané praxe, složení profesní zkoušky a nakonec složení slibu. Zákony také zahrnují podmínky pro nepřijetí žadatele.⁵⁵

⁵¹ FIALA, Josef, MATES, Pavel. *Komory podnikatelů a komory svobodných povolání* 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 1994, s.7.

⁵² Tamtéž, s.7.

⁵³ Tamtéž, s.7.

⁵⁴ Tamtéž, s.8.

⁵⁵ Tamtéž, s.8.

5.4 Orgány komor

Základní orgány jsou sice určeny zákonem, nicméně komory si mimo ně mohou podle potřeby vytvářet také další. Každá komora má svůj nevyšší orgán, který rozhoduje o nejdůležitějších otázkách. Obvykle se skládá ze shromáždění členů komory, buď všech, nebo jejich delegátů. Označení tohoto orgánu se může lišit. Někdy může jít o valnou hromadu, shromáždění, nebo například sněm. Dalším nepostradatelným orgánem jsou orgány výkonné. Ve většině případů je to představenstvo, nebo případně prezídium. U Hospodářské a Agrární komory jsou to na okresní i republikové úrovni úřady. Mohou to být také individuálně zvolené orgány jako prezidenti, viceprezidenti, předsedové a místopředsedové. Jako kontrolní orgány v komorách působí dozorčí komise, případně rady, nebo revizní komise. Komory mají také disciplinární pravomoc, a proto mezi orgány komor patří také disciplinární neboli kárné komise.⁵⁶

⁵⁶ FIALA, Josef, MATES, Pavel. *Komory podnikatelů a komory svobodných povolání* 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 1994, s.10.

6. PROFESNÍ KOMORY S POVINNÝM ČLENSTVÍM

6.1 Charakteristika profesních komor s povinným členstvím

Profesní komory s povinným členstvím jsou veřejnoprávní korporace a také právnické osoby. Zřizovány jsou zákonem. Do obchodního rejstříku se nezapisují, ale statistickým úřadem jsou zaevidovány do registru ekonomických subjektů. I přesto, že státní orgány mají vůči komorám určitá dozorová oprávnění, nejsou jim profesní komory podřízeny. Také disponují s právem na soudní ochranu proti nelegálním zásahům státu. Tyto komory svazují fyzické osoby samostatně výdělečně činné v profesích stanovených zákonem. Právnické osoby nemohou být členy profesní komory, byť je umožněn výkon určité profese skrze právnické osoby. V jiném případě by totiž bylo možné, aby jeden člověk mohl mít podíl na rozhodování přímo jako člen a tedy fyzická osoba a zároveň i skrze jinou nebo dokonce několik právnických osob. Pokud dojde k zániku členství v komoře, automaticky to má za následek nemožnost vykonávat dané povolání.⁵⁷

Podle Sovové jsou pouze právě tyto komory s povinným členstvím klasickými profesními komorami, neboť „samotné zřízení zákonem se nepovažuje za jednoznačný znak toho, že komora je veřejnoprávní korporací.“⁵⁸

6.2 Osobní působnost

Jak jsem již psala v minulé kapitole, komory sdružují fyzické osoby samostatně výdělečně činné. Kdokoli, kdo má zájem vykonávat jistou zákonem určenou profesi, je členem komory. Zájemce však musí splnit podmínky taxativně stanovené zákonem. Pokud je splní, komora ho musí přijmout, neboť zde nefunguje volnost uvážení v rozhodování o přijetí. Komora uskutečnění zákonných podmínek ověřuje. Pokud dojde k zápornému rozhodnutí komory, zájemce se může obrátit k soudu. Koudelka také používá pro příslušníky určitého povolání pojmu „stav“ a pro profesní komoru „stavovská organizace“.⁵⁹

⁵⁷ KOUDELKA, Zdeněk. Profesní samospráva. *Časopis Právní rádce*, 2003, č.11, s.45.

⁵⁸ SOVOVÁ, Olga. Profesní komory a nucené členství. *Časopis Zdravotnictví a právo*, 2003, č.7, s.2.

⁵⁹ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*, Praha: Linde, 2007, s.348-349.

6.3 Územní působnost

Působnost profesních komor je pro území České republiky. Výjimku tvoří pouze notářské komory, jelikož jejich územní působnost je dána územními obvody krajských soudů. Teprve tyto komory jsou samostatné veřejnoprávní osoby a jsou ze zákona spojeny v Notářské komoře ČR jakožto další veřejnoprávní právnické osobě. U advokátní komory najdeme ojedinělost, protože je u ní zřízena zákonem její pobočka v Brně s územní působností pro obvod krajských soudů v Brně a Ostravě. Argumentem pro toto decentralizační opatření je, že advokátní komora se značným počtem členů je komorou, která se ze zákona nečlení na územní jednotky.⁶⁰ Cílem této pobočky je zajištění lepšího výkonu působnosti komory na Moravě a ve Slezsku. Územní organizace profesních komor záleží na množství jejich členů. Komory s desítky tisíci členy jsou označovány jako velké a vytvářejí ze zákona územní orgány povinně či dobrovolně. U středně velkých komor s několika tisíci členy je vytváření územních celků dobrovolné. Tyto komory si je vytváří na základě stavovských předpisů. Malé komory se stovky členy žádnou územní organizaci nemají.⁶¹

Komory rovněž mohou v rámci Evropské unie vstupovat do mezinárodních profesních sdružení. Tyto sdružení jsou spíše poradní, poněvadž bez veřejnoprávního mocenského základu nemají žádnou veřejnou moc.⁶²

6.4 Věcná působnost

Komora má vůči svým členům mocenská oprávnění. Může vybírat poplatky, má kárnou pravomoc a smí ukládat sankce. Tato mocenská aktivita je samozřejmě usměrňována zákonem. Každý má právo podat žalobu u okresního nebo krajského soudu a žádat soudní přezkum v případě rozhodnutí, upírajícího právo na výkon profese. Státní správa může zasahovat do působnosti profesní samosprávy jen má-li k tomu pověření ze zákona. I když zákon státní správě určité zásahy povoluje, státní orgán musí svůj zásah zvážit a odůvodnit a neopomínat správní autonomii komor. Do věcné působnosti profesních komor zařazujeme také vydávání předpisů profesních komor, neboli stavovských předpisů.⁶³

⁶⁰ KOUDELKA, Zdeněk. *SAMOSPRÁVA*, Praha: Linde, 2007, s.350.

⁶¹ Tamtéž, s.351.

⁶² Tamtéž, s.351.

⁶³ Tamtéž, s.351-352.

6.5 Úkoly profesních komor

Podstatou a posláním profesních komor je samostatně rozhodovat o vlastních otázkách a spravovat vlastní záležitosti, a to na základě svých potřeb, ze své vůle, řídíce se přitom zákony.⁶⁴ Za nejdůležitější úkoly a odpovědnost komory může být rovněž považováno stanovení podmínek pro výkon profese, dohled nad výkonem povolání a ochranu zájmu stavu. Nedílnou součástí činnosti komor je také poradenství pro členy, které je spojeno s výkonem profese.⁶⁵ I když přímo tuto činnost v právních předpisech komor nenajdeme, je členy komor vyžadována. Důvodem je zájem orgánů komor na určitém jednotném výkladu zásadních profesních otázek. Dalším významným úkolem komor je podle obhajovat hospodářské, profesní a sociální zájmy svých členů.⁶⁶ Třebaže tuto povinnost například u Exekutorské komory nebo České advokátní komory nenalezneme, příslušníci těchto profesí oprávněně mají za to, že profesní komory s povinným členstvím tento úkol mají.⁶⁷

6.6 Předpoklady pro výkon profese

Základní předpoklady pro výkon povolání najdeme v příslušném právním předpise, kterým je profesní komora založena. Komory rovněž disponují kompetencí upravit si některé podrobnosti svými stavovskými předpisy. Například Česká advokátní komora zapíše do seznamu každého, kdo splní následující podmínky: „Plnou způsobilost k právním úkonům, úplné vysokoškolské vzdělání v oboru právo v magisterském studijním programu studiem na vysoké škole v České republice, nebo studiem na vysoké škole v zahraničí, pokud je takové vzdělání v České republice uznáváno za rovnocenné vzdělání na základě mezinárodní smlouvy, kdo vykonával po dobu alespoň tří let právní praxi jako advokátní koncipient, kdo je bezúhonný, komu nebylo uloženo kárné opatření vyškrtnutí ze seznamu advokátů nebo na něhož se hledí, jako by mu toto kárné opatření nebylo uloženo, kdo nebyl vyškrtnut ze seznamu advokátů, nebo uplynula-li od vyškrtnutí doba pěti let, a insolvenční řízení bylo v této době pravomocně skončeno, kdo není v pracovním nebo ve služebním poměru, s výjimkou pracovního poměru ke Komoře nebo k

⁶⁴ MIKA Lubomír. *Zájmová samospráva s přihlednutím k notářské samosprávě ve světle změny zákona o advokacii*. *Časopis Ad notam*, 2004, č.4, s.97.

⁶⁵ SOVOVÁ, Olga. *Profesní komory a nucené členství*. *Časopis Zdravotnictví a právo*, 2003, č.7, s.3.

⁶⁶ Tamtéž, s.3.

⁶⁷ Tamtéž, s.3.

obdobné profesní organizaci advokátů v některém z domovských států, kdo složil advokátní zkoušku, kdo uhradil Komoře poplatek, který stanoví stavovský předpis nejvýše částkou 10 000 Kč, a kdo po splnění podmínek složil do rukou předsedy Komory tento slib: „Slibuji na svou čest a svědomí, že budu ctít právo a etiku povolání advokáta a chránit lidská práva. Slibuji, že budu dodržovat povinnost mlčenlivosti a dbát důstojnosti advokátního stavu.“⁶⁸

6.7 Dohled nad výkonem povolání

Dohled nad výkonem povolání se mnohdy zaměřuje s disciplinární pravomocí komory vůči příslušníkům dané profese, avšak ta je pouze jednou ze součástí dohledu.⁶⁹ Povinností komor je například pozastavit výkon profese v případech, kdy její člen koná činnost, která je neslučitelná s výkonem dané profese. Tím bývá zejména myšlena výdělečná činnost v pracovněprávním poměru u advokátů nebo exekutorů.

6.8 Ochrana profesních zájmů

I přes to, že v některých předpisech není tato povinnost uvedena, je důležitým úkolem profesních komor hájit profesní zájmy svých členů. Ochranou zájmů se však nemá na mysli ochrana zájmů sociálních a hospodářských, protože to není smyslem profesní samosprávy.⁷⁰

6.9 Profesní komory jako veřejnoprávní korporace

Veřejnoprávní korporace je subjektem veřejné správy, který je založený na členském principu a byla mu předána moc samostatně plnit veřejné úkoly. Jedná se o sdružení osob veřejného práva za účelem dosažení určitého účelu v té podobě, že takovým sdružením se vytvoří samostatný právní subjekt, na něhož se vztahují práva a povinnosti.⁷¹ Rysem samosprávy je skutečnost, že je většinou vykonávána těmito korporacemi. Veřejnoprávní korporace vykonávají veřejnou správu zásadně svým jménem a na vlastní odpovědnost a charakteristické je, že reprezentují veřejné zájmy

⁶⁸ Zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů.

⁶⁹ SOVOVÁ, Olga. Profesní komory a nucené členství. *Časopis Zdravotnictví a právo*, 2003, č.7, s.3.

⁷⁰ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. Praha: ASPI, 2009, s.258.

⁷¹ HENDRYCH, Dušan a kol. *Správní právo-obecná část*. 6. Vydání. Praha: C.H.Beck, 2006, s.105,106.

a obstarávají část veřejné správy, a to jako své právo.⁷² Můžeme rozlišovat hierarchicky či kolektivně organizované korporace. Tyto korporace nemohou být nezávislé na státu. Jsou součástí státní struktury a v právním a finančním dohledu podléhají státnímu dozoru.⁷³

Pro vymezení veřejnoprávní korporace a její odlišení od ostatních subjektů veřejného práva uvedu její základní znaky.

- Uplatnění členského principu v korporaci tak, že členové při uskutečňování úkolů korporace spolupůsobí, což náleží mezi podstatná členská práva, jenž tvoří základ organizační struktury korporace. Správci a spravovaní vytvářejí ve veřejnoprávní korporaci jednotu, neboť spravovaní jsou sami aktivními nositeli správy.
- Veřejnoprávní korporace je právnickou osobou, z čehož plyne, že je samostatným subjektem práv a povinností. Je zvláště způsobilá k majetkovým úkonům a za své závazky nese odpovědnost.
- Veřejnoprávní korporace je založena zákonem nebo jiným vrchnostenským aktem na základě zákona.
- Veřejnoprávní korporaci musí být svěřena mocenská pravomoc konat vrchnostenské úkony. To však nebrání také používání prostředků soukromého práva při plnění veřejných úkolů.
- Při realizování svých úkolů má veřejnoprávní korporace jistou nezávislost na správních úřadech státu, a to podle svěřených úkolů a oprávnění.⁷⁴

6.9.1 Členění veřejnoprávních korporací

Veřejnoprávní korporace lze rozdělit podle důvodu jejich vzniku do tří druhů, a to na územní, osobní a věcné (reálné). U územních korporacích je pro členství rozhodující, aby příslušné osoby měly své trvalé bydliště (nebo u právnických osob sídlo) na území, v němž je korporace oprávněná působit. Typickým příkladem takové korporace je obec.

⁷² LIPERTO VÁ, Šárka. Některé otázky zájmové samosprávy a její činnosti. *Časopis Správní právo*. 2010, č. 3, s.155,156.

⁷³ PAYNE, Jiří. *O veřejnoprávních korporacích*. 1992. Dostupné na <<http://www.volny.cz/jiri.payne/komory.htm>>

⁷⁴ HENDRYCH, Dušan a kol. *Správní právo-obecná část*. 6. Vydání. Praha: C.H.Beck, 2006, s.105,106.

V osobní korporaci je členství spojeno s určitými vlastnostmi osoby, s příslušností k určité skupině povolání. O těchto korporacích se pojednává jako o zájmové samosprávě a rozlišuje se zde nucené a volné členství. Mohou to být různé komory nebo zájmové sdružení, pokud jim zákon přiznal veřejnoprávní oprávnění.

Členství v korporacích založených na věcném základě plyne z vlastnictví k určité věci, nebo zajišťování společných záležitostí, obzvláště služeb. Jedná se například o svazky obcí nebo honební společenstva.⁷⁵

6.10 Disciplinární řízení (Kárné řízení)

Disciplinární postih je jednou ze součástí dohledu nad výkonem povolání.⁷⁶ Úpravu disciplinárního řízení tvoří zákony o příslušné profesi a profesní komoře., na jejichž základě pak komory vydávají příslušné stavovské předpisy, které pak upravují řízení ve věcech disciplinárních deliktů. Avšak u advokátní komory je disciplinární řízení upraveno formou obecně závazného právního předpisu, a to vyhláškou ministerstva spravedlnosti, kterou se stanoví advokátní kárný řád.⁷⁷ Komory touto disciplinární pravomocí zabezpečují profesionální úroveň a etiku výkonu povolání svých členů.⁷⁸

Disciplinární řízení se zahajuje návrhem na zahájení. U Exekutorské komory ČR je možné zahájit řízení na návrh ministra spravedlnosti.⁷⁹ Disciplinárním řízením se rozumí projednávání stížností orgány komory a například u České lékařské komory se skládá z předběžného šetření, kde se zkoumá zda je řízení přípustné a zda existuje důvod k podání návrhu na zahájení, a samotného disciplinárního řízení, kde je cílem spravedlivě rozhodnout.⁸⁰ Obviněným v těchto řízeních se rozumí ten, kdo poruší uvedeným způsobem v zákoně nebo ve stavovských předpisech profesní disciplínu, nebo povinnosti jemu stanovené. Vedení řízení mají v kompetenci disciplinární komise (kárné komise) příslušné profesní komory. Pro tato disciplinární řízení platí zásada ústnosti a neveřejnosti.

⁷⁵ HENDRYCH, Dušan a kol. *Správní právo-obecná část*. 6. Vydání. Praha: C.H.Beck, 2006, s. 107.

⁷⁶ SOVOVÁ, Olga. Profesní komory a nucené členství. *Časopis Zdravotnictví a právo*, 2003, č.7, s.3.

⁷⁷ Vyhláška č. 244/1996 Sb., kterou se podle zákona o advokacii stanoví kárný řád.

⁷⁸ FIALA, Josef, MATES, Pavel. *Komory podnikatelů a komory svobodných povolání* 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 1994, s.11.

⁷⁹ Stavovský předpis Exekutorské komory ČR, *Kárný řád*, ze dne 23.5.2002.

⁸⁰ Stavovský předpis České lékařské komory č.4, *Disciplinární řád ČK*, říjen 2005.

6.10.1 Opravné prostředky v disciplinárním řízení

Opravné prostředky v disciplinárních řízeních se liší. To má za následek, že ač jsou některé postupy v jednotlivých komorách považovány za podání řádného opravného prostředku, jiné profesní komory tyto postupy neznají. Proto se také vyskytují názory, že řízení o opravných prostředcích před orgány zájmové samosprávy je zcela nesystémové a zahrnuje značné prvky nahodilosti a nepředvídatelnosti. A to nejen pro disciplinárně obviněné, ale také pro samotné orgány samosprávy z hlediska případné soudní kontroly.⁸¹

⁸¹ SOVOVÁ, Olga. Proces před orgány profesních komor, disciplinární řízení. *Časopis Zdravotnictví a právo*, 2003, č.8, s.13.

7. POVINNÉ ČLENSTVÍ

7.1 Pojem a zakotvení povinného členství

Pojem nuceného členství znamená, že příslušníci určitého povolání se po získání oprávnění k výkonu povolání musí stát členy příslušné komory, jelikož bez tohoto členství by se nemohli věnovat výkonu povolání.⁸² Omezení podnikatelské činnosti ve formě povinného členství existuje především k zajištění skutečného a účinného dohledu nad výkonem svobodného povolání.⁸³

Zakotvení povinného členství může být v právních předpisech jednotlivých komor upraveno různým způsobem. Povinné členství je vázáno na dosažení určitého vzdělání, na výkon určitého povolání, ale navíc může být vyžadována také odborná způsobilost, na jejímž základě teprve vzniká členství v korporaci. Dosažení určitého vzdělání najdeme například v zákoně o České lékařské komoře⁸⁴, která má povinnost zapsat do seznamu každého, kdo ukončil příslušné odborné studium. To samé platí např. u Komory veterinárních lékařů ČR. U Komory auditorů, Komory patentových zástupců, Exekutorské komory, České komory autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě a u České komory architektů najdeme kombinaci vzdělání a odborné způsobilosti.⁸⁵

7.2 Povinné či nepovinné členství?

S touto otázkou se ve spojitosti s profesními komorami setkáváme velice často a to především ve spojitosti s jeho ústavností. Existují totiž názory, že povinné členství omezuje práva občanů svobodně se sdružovat a uvádí se, že nesporně omezuje svobodu podnikání i konkurenci na trhu.⁸⁶ To také v roce 2006 přimělo skupinu senátorů podat návrh k Ústavnímu soudu na zrušení jednoho z paragrafů zákona o České lékařské komoře, České stomatologické komoře a České lékárnické komoře. Senátoři argumentovali tím, že povinné členství je v rozporu s Ústavou a Listinou základních práv a svobod, kde je popsána svoboda sdružovat se v různých organizacích a pokud daný subjekt nemá zájem, rovněž svoboda nesdružovat se.

⁸² SOVOVÁ, Olga. Profesionální komory a nucené členství. *Časopis Zdravotnictví a právo*, 2003, č.7, s.4.

⁸³ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. Praha:ASPI, 2009,s.317.

⁸⁴ Zákon č. 220/1991 Sb., o České lékařské komoře, České stomatologické komoře a České lékárnické komoře, ve znění pozdějších předpisů.

⁸⁵ SOVOVÁ, Olga. Profesionální komory a nucené členství. *Zdravotnictví a právo*, 2003, č.7, s.5.

⁸⁶ Tamtéž, s.4.

Soud ve svém rozhodnutí⁸⁷ zahrnul také příklady zahraniční judikatury, týkající se podobných případů. Uznal, že závaznosti předpisů komory by bylo možné docílit i jinak, než pouze prostřednictvím povinného členství, ale upozornil na to, že i Rada Evropy doporučuje svým členským státům nahrazovat postavení orgánů státní správy působením orgánů profesní samosprávy, tedy komorami. Ve srovnatelných evropských poměrech povinné členství nebo povinnost registrace není ničím výjimečným. Konstatoval, že profesní samosprávy zvyšují demokratičnost státu a posilují práva občanů při správě věcí veřejných. Dále argumentoval tím, že profesní komory jsou zřízeny ze zákona a tedy z vůle států. Nejsou sdružením, ani spolkem, který vznikl na základě požadavku občanů. Ústavní soud tedy rozhodl, že povinné členství v komoře neomezuje práva občanů svobodně se sdružovat či nesdružovat a model samosprávy prostřednictvím komor není neústavní.⁸⁸

Argumentem pro povinné členství jsou také jeho historické souvislosti. Povinné členství existovalo jak za první republiky, tak i do roku 1948. Profesní komory fungovaly na základě uznávání rozvinutých zásad profesní etiky do takové míry, že zásahy státu nebyly nutné. Jejich společenská váha byly uznávána obecně. Jakákoli právní úprava příslušného oboru se uskutečňovala s jejich přímou a vlivnou účastí a také jejich veřejná vystoupení nebylo možné opomenout ze strany orgánů státní správy.⁸⁹

Pokud by ale ke zrušení povinného členství došlo, mohlo by to znamenat dualitu dozoru nad výkonem povolání – u členů by dozor vykonávala komora a u nečlenů správní úřad.⁹⁰ Dále by mohlo dojít k problému, zda by komora musela mezi své členy přijmout všechny zájemce, kteří splňují podmínky pro výkon daného povolání. Zákonodárce by musel vzít v úvahu, zda komory budou pro příslušníky daného povolání otevřené, nebo si svou otevřenost stanoví samy. Mohlo by totiž dojít k tomu, že se z komory stane elitní organizace a bude zahrnovat pouze špičku dané profese.⁹¹ Ale také je možné, že pokud by byla profesní samospráva zrušena, tak

⁸⁷ Nález Ústavního soudu ze dne 14. října 2008, sp. Zn. PL. ÚS 40/06.

⁸⁸ *Povinné členství v profesních komorách není protiústavní-je součástí funkčního systému vyspělých demokracií*. Konstrukce.cz, 3. února 2009. Dostupné na <<http://www.konstrukce.cz/clanek/povinne-clenstvi-v-profesnich-komorach-neni-protiustavni-je-soucasti-funkcniho-systemu-vyspelych-demokracii/>> .

⁸⁹ SCHULZ, Jaroslav. Profesní komory-povinné či nepovinné členství? *Časopis Právní rádce*, 1994, č.2, s.48.

⁹⁰ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. Praha:ASPI, 2009,s.318.

⁹¹ KOUDELKA, Zdeněk. Budoucnost profesní samosprávy. *Časopis pro právní vědu a praxi*, 1997, č. 2, s.200.

ihned po vysvobození z pout stavovských komor je připoutá státní správa svými byrokratickými institucemi. Otázkou je zda bude příslušník určitého povolání podléhat správě organizované příslušníky daného povolání anebo správě organizované vládou prostřednictvím státní byrokracie, která není složena z příslušníků dané profese.⁹²

Dále je zde problém, že největší potíže s povinným členstvím vznikají tam, kde profese není vykonávána v tzv. svobodném povolání. Jelikož ve chvíli, kdy je příslušník profese také v zaměstnaneckém poměru, dostává se do dvojího tlaku. Na jedné straně stojí zaměstnavatel se svými nároky na co nejvyšší produktivitu a na straně druhé komora, s požadavky na etiku, vážnost a důstojnost profese. Proto je otázkou, zda je vhodné, aby u profesí, které podléhají zvýšenému dohledu komory, směli být příslušníci těchto komor v zaměstnaneckém poměru.⁹³

⁹² KOUDELKA, Zdeněk. Budoucnost profesní samosprávy. *Časopis pro právní vědu a praxi*, 1997, č. 2, s.199.

⁹³ SOVOVÁ Olga. *Profesní komory a nucené členství*. *Časopis Zdravotnictví a právo*, 2003, č.7, s.6.

8. STAV A STAVOVSKÉ PŘEDPISY

8.1 Pojem stav

Stav je sociální skupinou vnitřně spjatou určitým právním postavením ve společnosti a tímto postavením je vymezen vůči druhým společenským stavům. Stavem se nazývají příslušníci určité profese. O profesní komoře se pak mluví jako o stavovské organizaci. Z hlediska sociálního totiž komora stavovskou organizací je a tento pojem nemůže být zaměňován s pojetím stavu za feudalismu.⁹⁴

8.2 Stavovské předpisy

Všechny zájmové samosprávné korporace vydávají prostřednictvím svých orgánů vlastní předpisy, obsahující závazné normy, které jsou vynutitelné. Tyto předpisy se označují za stavovské předpisy. Nemohou zasahovat do vnějších právních vztahů, neboť jsou závazné pro osoby podřízené osobní působnosti komory, např. vůči advokátům, lékařům. Některé z předpisů však mohou mít i externí účinky, protože se vztahují i na kandidáty členství v komoře a jejich závaznosti se podrobují dobrovolně.⁹⁵

Stavovské předpisy musí uznávat zákonnou působnost profesní komory. Povinnosti mohou ukládat pouze na základě zákona, jinak předpis může příslušný soud zrušit. Komora rovněž podle obsahu zákonné normy musí respektovat zákonnou příslušnost orgánů pro vydání předpisu a nemůže ji svévolně měnit. Tyto předpisy obyčejně může rušit soud v sídle komory na základě žaloby příslušného subjektu. Ale kontrolu je oprávněn vykonávat i jiný orgán, pokud stavovský předpis zasáhne do oblasti jeho působnosti. Nejpodrobnější legislativní úpravou stavovských předpisů disponuje advokátní komora. Stavovské předpisy výslovně upravuje pouze zákon o advokacii⁹⁶. Zmínku najdeme také v zákoně o soudních exekutorech⁹⁷ a zákoně o Komoře veterinárních lékařů.⁹⁸

Stavovské předpisy můžeme roztrždit do tří skupin.

1. Stavovské předpisy, které neukládají povinnosti. Tyto předpisy řeší čistě organizační věci, nebo mohou přiznávat práva.

⁹⁴ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*, Praha: Linde, 2007, s.349-350.

⁹⁵ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. Praha:ASPI, 2009,s.320.

⁹⁶ Zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů.

⁹⁷ Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti, ve znění pozdějších předpisů.

⁹⁸ Zákon č. 381/1991 Sb., o Komoře veterinárních lékařů, ve znění pozdějších předpisů.

2. Stavovské předpisy, které sice ukládají povinnosti, ale pouze členům komory. Tyto předpisy musí mít oporu v zákoně
3. Stavovské předpisy, které ukládají povinnosti nečlenům komory. Zde mohou být jen ty povinnosti, jenž mají přímý základ v zákoně a každý takový předpis by měl mít zákonné zmocnění pro své vydání.

Všechny stavovské předpisy podléhají dozoru státu prostřednictvím ministerstva spravedlnosti a soudu.⁹⁹

⁹⁹ KOUDELKA, Zdeněk. *Právní předpisy samosprávy*. 2. vydání. Praha: Právnícké a ekonomické nakladatelství, 2008. s.290-294.

9. KOMORY S NEPOVINNÝM ČLENSTVÍM

9.1 Hospodářská a agrární komora

Jedná se o hospodářské komory, které fungují na principu dobrovolnosti. Tyto komory sdružují podnikatele. Stát si je vědom jejich důležitosti a upravuje jejich ustavení a vnitřní poměry zákonem. Jsou to vlastně zájmové skupiny, jenž jsou díky své významnosti v hospodářském životě státu zakotveny přímo zákonem. Nynějšími reprezentanty hospodářských komor s nepovinným členstvím jsou Hospodářská komora se sídlem v Praze, která vznikla v roce 1992, a Agrární komora se sídlem v Olomouci, která vznikla v roce 1993. Prvotně bylo v zákoně prosazeno povinné členství, ale po volbách v roce 1992 pravicová vláda prosadila nepovinné členství a kromě toho také zrušila veřejnomocenská práva těchto komor. Hospodářská a Agrární komora jsou tedy zřízeny zákonem jako právnické osoby, ale pozbyly veřejnomocenská oprávnění vůči svým členům.

Komory se ze zákona dělí na okresní komory a profesní společenstva. Okresní komory mohou tvořit regionální (kraské) komory. Hospodářská komora má 14 regionálních komor a více než 80 společenstev a agrární komora disponuje s 60 regionálními komorami a 24 společenstvy. Komory vytváří sekce pro práci podle jednotlivých resortů. Např. sekce pro legislativu a právo nebo pro dopravu.

Kvůli slabé organizovanosti podnikatelů v zákonných komorách a také proto, že postrádají veřejnomocenská oprávnění, si velcí podnikatelé vytváří soukromoprávní právnické osoby pro prosazování svých zájmů. Např. Svaz průmyslu a dopravy.

Hospodářská i Agrární komora jsou oprávněny vydávat své předpisy, které jsou závazné pro členy. Jsou to např. příspěvkový řád, volební a jednacích řády, statut komory. Tyto předpisy však nemají obecnou závaznost. Každý příslušník dané profese se jejich působnosti může vyhnout a to tím, že do komory prostě nevstoupí. Předpis komory se tak na něj nebude vztahovat a výkonu jeho profese se to nedotkne.¹⁰⁰

¹⁰⁰ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*, Praha: Linde, 2007, s.359-362.

10. VYMEZENÍ PRAKTICKÝCH PROBLÉMŮ

Mezi nejdiskutovanější problémy patří institut povinného členství a míra veřejnoprávních mocenských oprávnění profesní samosprávy vůči těm, kteří ji podléhají.¹⁰¹

Systém samosprávy profesí prostřednictvím komor se týká výkonu vysoce kvalifikovaných povolání spojených s osobní odpovědností, jako jsou lékaři, lékárníci, stomatologové, veterináři, stavební inženýři, daňoví poradci, exekutoři, advokáti apod. A proto je nutné taková zaměstnání vykonávat s vysokou odborností a je důležité, aby nad nimi byl kvalifikovaný dohled, aby nemohlo dojít ke škodám především na zdraví, ale třeba také na majetku. Tento dohled jsou komory schopné vykonávat. Také jsou oprávněny viníky trestat, například vyloučením z komory, což tedy znamená znemožnění výkonu povolání. Mezi dohled bych zařadila také to, že rozhodují o přístupu osob do profese, o odpovědném výkonu profese a o stanovování podmínek a pravidel pro tento výkon. Pokud osoba nesplňuje zákonem stanovené podmínky a předpoklady, mohou komory přístup k profesi rovněž odepřít. Komory tedy jednají především ve veřejném zájmu, tedy v zájmu nás všech, protože s povoláními, která komory sdružují se v našem životě často setkáváme a potřebujeme je. Činnost komor je ještě navíc pod veřejnou správní i soudní kontrolou a komory nesou za své jednání a rozhodování odpovědnost.

Co se týče povinného členství, jak už jsem uvedla v sedmé kapitole, Ústavní soud ve svém nálezu rozhodl, že povinné členství není neústavní a je součástí funkčního systému vyspělých zemí. Toto rozhodnutí mělo ohlas jak při společném zasedání zástupců profesních komor v prosinci roku 2008, tak toto rozhodnutí pozitivně vnímalo i představenstvo České advokátní komory.¹⁰²

Je pravdou, že profesní samospráva by mohla fungovat i bez institutu povinného členství. V příslušné komoře by nebyli organizovaní všichni příslušníci daného povolání, ale veřejnoprávní oprávnění komory by se muselo vztahovat na

¹⁰¹ KOUDELKA, Zdeněk. Budoucnost profesní samosprávy. *Časopis pro právní vědu a praxi*, 1997, č. 2, s.196.

¹⁰² *Povinné členství v profesních komorách není protiústavní-je součástí funkčního systému vyspělých demokracií*. Konstrukce.cz, 3.února 2009. Dostupné na <<http://www.konstrukce.cz/clanek/povinne-clenstvi-v-profesnich-komorach-neni-protiustavni-je-soucasti-funkcniho-systemu-vyspelych-demokracii/>> .

všechny příslušníky dané profese. Já se spíše přikláním k názoru, že povinné členství je správné. Těžko říct, jak by to bez něj dopadlo. Je možné, že by stejně většina příslušníků daného povolání byla členy komory, i když by bylo pouze dobrovolné.

ZÁVĚR

Profesní samospráva je sice upravena pouze v zákonných normách, ale přesto je jedním ze základních kamenů současného demokratického státu. Profesní samospráva vlastně ulehčuje státu, protože výkon profesní samosprávy je hrazen z vlastních prostředků a na rozdíl od správy státní není vykonáván státními orgány, které jsou závislé na státním rozpočtu. Profesní samospráva nám garantuje kvalitu výkonu společensky nejvýznamnějších profesí, a proto by tomuto institutu měla být do budoucna věnována větší pozornost a to i co se týče odpovídající právní úpravy.

Na rozdíl od obecně závazných vyhlášek vydávaných územně samosprávnými celky, profesní komory vydávají stavovské předpisy s různým označením. Tyto předpisy sice vykazují určité společné znaky, ale jejich úprava by měla být sjednocena.

V úvodních kapitolách jsem se zabývala základními pojmy jako veřejná správa, správní právo a samospráva a stručně jsem je charakterizovala. Tyto pojmy jsou totiž důležité pro objasnění problematiky profesní samosprávy. Při charakterizování pojmu samosprávy jsem se u autorů publikací setkala s různým členěním. Sládeček totiž k územní a zájmové samosprávě přidává samosprávu ostatní, kterou má na mysli školskou samosprávu a samosprávu vysokých škol. Toto členění je pro mě přehlednější.

V další kapitole jsem uvedla historický vývoj profesní samosprávy na území ČR. Z této kapitoly vyplývá, že profesní samospráva má u nás tradici sahající hluboko do minulosti, až do první poloviny 19. století. Historie také zná období našich profesních komor, a to cechy, které sdružovaly řemeslníky. Součástí této kapitola je také charakteristika profesní samosprávy. Existují pojmy samospráva zájmová a samospráva územní. Já v této práci používám pojem samospráva profesní, protože se přikláním ke Sládečkovi, který profesní samosprávu vnímá výhradně jako samosprávu profesních komor a zájmovou samosprávu jako širší pojem, který zahrnuje i vysokoškolskou samosprávu.

Následující kapitola pojednává o profesních komorách obecně. Uvedla jsem, které komory na území ČR působí a zabývala jsem se charakteristikami profesních komor od různých autorů. V další části kapitoly jsem popsala základní funkce komor. Dále pak členství, protože ne každý uchazeč musí být přijat do komory. Existují

požadavky pro přijetí do profesní komory a bez tohoto členství není možné danou profesi vykonávat.

Nejobsáhlejší kapitolou jsou profesní komory s povinným členstvím. Tyto komory sdružují povolání, které jsou pro nás nejdůležitější a vyžadují také dohled komor nad jejich odborným vykonáváním. Proto také komory disponují disciplinární pravomocí. Rozepsala jsem také působnosti komor, neboť např. územní působnost není pro všechny komory stejná. Důležitou částí této kapitoly jsou předpoklady pro výkon profese. Tyto předpoklady najdeme v příslušném právním předpise a bez jejich splnění není možný vstup do komory.

Další důležitou kapitolou je povinné členství, neboť toto téma bývá zkoumáno nejvíce a to hlavně z hlediska jeho ústavnosti. Nicméně po podání návrhu k Ústavnímu soudu na zrušení jednoho z paragrafů zákona o České lékařské komoře, České stomatologické komoře a České lékárnické komoře Ústavní soud ve svém nálezu z roku 2008 rozhodl, že povinné členství v komoře neomezuje práva občanů svobodně se sdružovat či nesdružovat a model samosprávy prostřednictvím komor není neústavní.

Následuje kapitola, která se zabývá stavovskými předpisy. V mé práci jsem je samozřejmě uvedla, protože všechny samosprávné organizace prostřednictvím svých orgánů vydávají tyto předpisy. Podle Koudelky jsem také uvedla jejich rozčlenění na stavovské předpisy, které neukládají povinnosti, stavovské předpisy, které sice ukládají povinnosti, ale pouze členům komory a stavovské předpisy, které ukládají povinnosti nečlenům komory.

V České republice najdeme také komory s členstvím nepovinným, a to agrární hospodářskou komoru. Tyto komory se na rozdíl od komor s povinným členstvím sdružují na principu dobrovolnosti.

Na závěr jsem vymezila praktické problémy týkající se profesních komor. Jako základní problémy vidím institut povinného členství a míru veřejnoprávních mocenských oprávnění profesní samosprávy vůči těm, kteří jí podléhají.

Další práce by mohla rozpracovat jednotlivé kapitoly více do hloubky a zabývat se v širší míře dohledem nad výkonem povolání a disciplinárním řízením.

LITERATURA A PRAMENY

a) Tištěné

LITERATURA

- I. FIALA, Josef, MATES, Pavel. *Komory podnikatelů a komory svobodných povolání* 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 1994.
- II. HENDRYCH, Dušan a kol. *Správní právo-obecná část*. 6. Vydání. Praha: C.H.Beck, 2006.
- III. HOETZEL, Jiří. *Československé správní právo*. Praha: Melantrich, 1937.
- IV. KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*, Praha: Linde, 2007.
- V. KOUDELKA, Zdeněk. *Právní předpisy samosprávy* .2.vydání. Praha: Právnícké a ekonomické nakladatelství, 2008.
- VI. PRŮCHA, Petr. *Správní právo. Obecná část*. 6. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2007.
- VII. SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*, 2. vydání. Praha: ASPI, 2009.

ODBORNÉ ČLÁNKY

- I. KOUDELKA, Zdeněk, Profesní samospráva. *Časopis Právní rádce*, 2003, č.11.
- II. KOUDELKA, Zdeněk, Budoucnost profesní samosprávy. *Časopis pro právní vědu a praxi*, 1997, roč. V, č. 2.
- III. LIPERTO VÁ, Šárka. Některé otázky zájmové samosprávy a její činnosti. *Časopis Správní právo*. 2010, č. 3.
- IV. MIKA, Lubomír. Zájmová samospráva s přihlédnutím k notářské samosprávě ve světle změny zákona o advokacii. *Časopis Ad notam*. 2004, č.4.
- V. PRAŽÁK, Jiří. O pojmu a povaze samosprávy. Výtisk přednášky ze 7.ledna 1897.
- VI. SCHULZ, Jaroslav. Profesní komory-povinné či nepovinné členství? *Právní rádce*, 1994, č.2.

- VII. SOVOVÁ, Olga. Profesionální komory a nucené členství. *Časopis Zdravotnictví a právo*, 2003, č.7.
- VIII. SOVOVÁ, Olga. Proces před orgány profesních komor, disciplinární řízení. *Časopis Zdravotnictví a právo*, 2003, č.8.

LEGISLATIVA

- I. Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.
- II. Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů.
- III. Zákon č. 111/1998 Sb., O vysokých školách, ve znění pozdějších předpisů.
- IV. Zákon č. 220/1991 Sb., O České lékařské komoře, České stomatologické komoře a České lékárnické komoře ve znění pozdějších předpisů.
- V. Zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů.
- VI. Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti, ve znění pozdějších předpisů.
- VII. Zákon č. 381/1991 Sb., o Komoře veterinárních lékařů, ve znění pozdějších předpisů.
- VIII. Zákon č. 561/2004 Sb., O předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání.
- IX. Vyhláška č. 244/1996 Sb., Vyhláška ministerstva spravedlnosti, kterou se podle zákona o advokacii stanoví kárný řád.
- X. Stavovský předpis Exekutorské komory ČR, Kárný řád, ze dne 23.5. 2002.
- XI. Stavovský předpis České lékařské komory č.4, Disciplinární řád ,říjen 2005.

JUDIKATURA

Nález Ústavního soudu ze dne 14. října 2008, sp. Zn. PL. ÚS 40/06.

b) Elektronické

- I. PAYNE, Jiří. *O veřejnoprávních korporacích*.1992. Dostupné na <http://www.volny.cz/jiri.payne/komory.htm>>
- II. *Povinné členství v profesních komorách není protiústavní-je součástí funkčního systému vyspělých demokracií*. Konstrukce.cz, 3.února 2009. Dostupné na <http://www.konstrukce.cz/clanek/povinne-clenstvi-v-profesnich-komorach-neni-protiustavni-je-soucasti-funkcniho-systemu-vyspelych-demokracii/>
- III. http://cs.wikipedia.org/wiki/Hlavn%C3%AD_strana

ABSTRAKT

Šajnová, P. Základy profesní samosprávy. Bakalářská práce. Olomouc, 2011.

KLÍČOVÁ SLOVA

Samospráva, profesní samospráva, profesní komory s povinným členstvím, profesní komory s nepovinným členstvím

Tato bakalářská práce si klade za cíl udělat náhled do základu profesní samosprávy. V prvních kapitolách jsou shrnuty základní pojmy jako veřejné správa a samospráva. Pátá a šestá kapitola jsou věnovány profesní samosprávě a profesním komorám. Další kapitola obsahuje profesní komory s povinným členstvím a samotné povinné členství. Následuje kapitola o stavovských předpisech. Devátá kapitola se věnuje profesním komorám s nepovinným členstvím. Poslední kapitola obsahuje vymezení praktických problémů.

ABSTRACT

Šajnová, P. The elements of professional autonomy in the Czech Republic. Bachelor thesis. Olomouc, 2011

KEY WORDS

Autonomy, professional autonomy, professional associations with obligatory membership, professional associations with optional membership

This thesis aims to make a preview to the elements of professional autonomy. The first chapters summarize basic terms such as public administration and autonomy. The fifth and sixth chapters are devoted to professional autonomy and professional associations. Another chapter contains a professional associations with obligatory membership and obligatory membership itself. The following chapter is about regulations. The ninth chapter is devoted to professional associations with optional membership. The last chapter contains the definition of practical problems.